

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

22 OCTOBRE 1947.

PROJET DE LOI

portant dissolution de l'Office Belge
d'Information et de Documentation (INBEL).

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGÈRES
ET DU COMMERCE EXTERIEUR (1)

PAR M. PIERARD.

MESDAMES, MESSIEURS,

Quand, pour la première fois, au lendemain de la libération, la Commission des Affaires Etrangères, eut l'occasion de discuter le budget du Département, des observations furent présentées par différents membres quant au coût élevé d'organismes créés durant la guerre, à des fins de propagande et d'information et qui, s'ils ont rendu de réels services au cours des hostilités, n'ont sans doute plus les mêmes raisons d'être.

Plus de trois ans ont passé depuis la libération du territoire; deux ans et demi depuis la conclusion de l'armistice et l'INBEL, transféré en juillet 1945 de Londres à Bruxelles, existe toujours. Un crédit de 4.200.000 francs, voté en sa faveur, figure même au budget de 1947. On aimerait savoir

(1) Composition de la Commission des Affaires Etrangères et du Commerce Extérieur: MM. Van Cauwelaert, président; Beelen, Carton de Wiart, De Schryver, De Vleeschauwer, Gilson, Janssens (Arthur), Maes, Merget, Moyersoen, Vaes, van den Corput. — Blume-Grégoire (Mme), Bohy, Buset, Fayat, Meysmans, Piérard, Sainte, Van Eynde. — Marteaux, Van Hoorick. — Devèze, Rey.

Voir :

418 : Projet de loi.

22 OCTOBER 1947.

WETSONTWERP

houdende ontbinding van het Belgisch Bureau
voor Documentatie en Voorlichting (INBEL).

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE ZAKEN
EN DE BUITENLANDSE HANDEL (1) UITGEBRACHT

DOOR DE HEER PIERARD.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Toen de Commissie voor de Buitenlandse Zaken, voor de eerste maal na de bevrijding, de gelegenheid had de begroting van het Departement te bespreken, werden door verschillende leden opmerkingen gemaakt betreffende de hoge kosten van organismen die tijdens de oorlog met het oog op propaganda en voorlichting werden opgericht en die, alhoewel zij werkelijke diensten hebben bewezen tijdens de vijandelijkheden ongetwijfeld niet meer dezelfde redenen van bestaan hebben.

Meer dan drie jaren zijn sedert de bevrijding van het grondgebied verstreken, twee en een half jaar sinds het sluiten van de wapenstilstand en INBEL, dat in Juli 1945 van Londen naar Brussel werd overgebracht, bestaat nog. Een krediet van 4.200.000 frank werd zelfs ten gunste van

(1) Samenstelling van de Commissie voor de Buitenlandse Zaken en de Buitenlandse Handel: de heren Van Cauwelaert, voorzitter; Beelen, Carton de Wiart, De Schryver, De Vleeschauwer, Gilson, Janssens (Arthur), Maes, Merget, Moyersoen, Vaes, van den Corput. — Blume-Grégoire (Mevr.), Bohy, Buset, Fayat, Meysmans, Piérard, Sainte, Van Eynde. — Marteaux, Van Hoorick. — Devèze, Rey.

Zie :

418 : Wetsontwerp.

G.

quelle partie de ces crédits aura été utilisée et connaître la justification des dépenses. A la date du 26 juillet 1947, le Gouvernement s'est décidé à proposer la dissolution de l'INBEL. Un arrêté royal fixera les modalités de sa liquidation qui, on l'espère, ne traînera pas.

Il déterminera l'affectation de son patrimoine.

En ce qui concerne ce dernier point, on souhaite que le Département retienne, par devers lui, tout ou partie des sommes qui deviendront disponibles et les affecte à des fins analogues à celles que l'INBEL poursuivait jusqu'ici. Car si la Commission unanime estime depuis longtemps qu'il y a lieu de mettre fin à l'existence de l'INBEL, elle estime d'autre part que le Ministère des Affaires Etrangères, comme dans d'autres pays (la France par exemple), devrait disposer de moyens suffisants pour organiser, développer, synchroniser notre expansion intellectuelle et artistique à l'étranger. Il ne faut pas tomber d'un excès dans l'autre. Les crédits dont le département proprement dit dispose à cet effet sont des plus modestes. C'est à lui pourtant qu'il appartient de diriger notre rayonnement intellectuel dans le monde. Or, à l'heure actuelle, c'est l'anarchie. Tout le monde s'en occupe et personne. On assiste à une regrettable dispersion des initiatives et des responsabilités.

C'est ainsi que des expositions à caractère artistique sont organisées par trois ou quatre ministères différents. Ces manifestations sont l'occasion de coûteuses missions à l'étranger dont on semble se montrer très friand.

Parfois, elles ne vont pas sans provoquer de fâcheux incidents. Le dernier en date est né d'une exposition du Livre belge qui se tient à Copenhague et qui se transportera ensuite à Stockholm. Cette exposition est organisée par le Ministère des Affaires Economiques et a pour commissaire général un ingénieur distingué, ancien chef de cabinet de ce département et qui ne paraît avoir eu jusqu'ici que de lointains rapports avec la littérature, le marché de l'édition et de la librairie. C'est du moins ce qu'ont estimé le Syndicat des Editeurs belges et la section Editions du Cercle belge de la Librairie en refusant de participer à ces manifestations.

On ne voit pas pourquoi des expositions du Livre belge ne seraient pas organisées, sous le contrôle de l'Etat, par des éditeurs, comme le furent les triomphales expositions du Livre suisse.

Il n'y a pas de doute que c'est le Ministre des Affaires Etrangères qui est le mieux placé pour diriger la défense de notre standing intellectuel dans le monde, comme il a défendu notre commerce extérieur. Il le fait d'ailleurs, mais de façon fragmentaire, empirique, occasionnelle. Il a, à son budget, des crédits pour le Belgian Information

dit organisme ingeschreven op de begroting van 1947. Men zou willen weten welk gedeelte van die kredieten zal gebruikt worden en men zou de verantwoording van de uitgaven willen kennen. Op 26 Juli 1947, heeft de Regering besloten de ontbinding van INBEL voor te stellen. Een Koninklijk besluit zal de modaliteiten vaststellen van de vereffening er van, waarvan men hoopt dat zij niet zal blijven slepen.

Dit besluit zal de bestemming van haar vermogen bepalen.

Wat dit laatste punt betreft, is het gewenst, dat het Departement het globale bedrag of een deel van de sommen die nog beschikbaar mochten worden voor zich zou houden en aanwenden voor doeleinden die overeenstemmen met deze die tot dusver door INBEL werden nagestreefd. Indien de Commissie, inderdaad, sedert lang eenparig van mening is dat een einde dient gemaakt aan het bestaan van INBEL, dan gelooft zij, anderzijds, dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken, evenals in ander landen (Frankrijk bv.), over voldoende middelen zou moeten beschikken om onze intellectuele en artistieke expansie in het buitenland in te richten, te ontwikkelen en samen te ordenen. Men mag niet van het ene in het andere uiterste vallen. De kredieten waarover het eigenlijke Departement te dien einde beschikt zijn zeer gering. Het is nochtans zijn taak onze intellectuele uitstraling in de wereld te leiden. Welnu, thans heerst er anarchie. Ieder een en niemand houdt er zich mede bezig. Men stelt met leedwezen vast, dat de initiatieven en verantwoordelijkheden versnipperd zijn.

Zo worden tentoonstellingen van artistieke aard ingericht door drie of vier verschillende departementen. Die gebeurtenissen geven aanleiding tot dure zendingen naar het buitenland die men zeer op prijs schijnt te stellen.

Zij verwekken soms wel spijtige incidenten. Het laatste incident ontstond naar aanleiding van een tentoonstelling van het Belgisch Boek, die te Copenhague wordt gehouden en vandaar naar Stockholm wordt overgebracht. Die tentoonstelling wordt ingericht door het Ministerie van Economische Zaken; commissaris-generaal er van is een verdienstelijk ingenieur, gewezen Kabinetshoofd van dit departement, maar die tot nu toe slechts verre betrekkingen schijnt te hebben gehad met de literatuur, met het uitgeversbedrijf en de boekhandel. Dit was, althans, het oordeel van het Syndicaat van de Belgische Uitgevers en van de afdeling Uitgaven van de Cercle belge de la Librairie, toen zij hun medewerking aan die tentoonstellingen weigerden.

Men ziet niet in waarom tentoonstellingen van het Belgisch Boek niet door uitgevers, onder controle van de Staat, zouden worden ingericht, zooals dit het geval was met de triomfantelijke tentoonstellingen van het Zwitsers Boek.

Het lijdt geen twijfel, dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken het best geplaatst is om, zoals het onze buitenlandse handel heeft verdedigd, de verdediging van onze intellectuele standing in de wereld te leiden. Het vervult die taak overigens ook, maar op fragmentarische, empirische en toevallige wijze. Op zijn begroting zijn er kredieten

Center de New-York, qui s'occupe, excellentement d'ailleurs, de notre propagande aux Etats-Unis et qui, en ce moment même, y organise une exposition consacrée à l'un de nos peintres d'avant-garde, Constant Permeke.

L'absence d'une direction unique et responsable de notre expansion intellectuelle et artistique dans le monde prête parfois à des malentendus fâcheux. En 1946, tandis qu'une exposition officielle d'art belge, organisée sous la responsabilité des gouvernements belges, argentin et uruguayen avait lieu à Buenos-Aires et Montevideo et obtenait un succès matériel et moral très réconfortant, une autre exposition de peinture et de sculpture belges était organisée à Rio-de-Janeiro par des particuliers. Ceux-ci avaient obtenu le patronage d'un certain nombre de personnalités officielles de Belgique dont plusieurs membres de notre Gouvernement. Celui-ci, tout en ayant déconseillé cette exposition, crut ne pouvoir faire autrement que d'aider finalement ses organisateurs. Or, l'entreprise fut désastreuse.

Le fiasco fut complet. Ce qui est plus grave, c'est que les œuvres non vendues ont été rapatriées en Belgique avec un retard considérable. Elles sont en souffrance depuis de nombreux mois à l'entrepôt d'Anvers parce que personne ne veut payer une somme de 90.000 francs qui reste due pour le fret et l'assurance. La Banque qui avança cette somme ne veut pas rendre les œuvres aux exposants sans avoir été préalablement remboursée. Elle menace de réaliser le gage.

Ce regrettable incident est né incontestablement de l'équivoque qui plane sur les manifestations artistiques ou intellectuelles de la Belgique à l'étranger à raison d'un manque de coordination auquel, selon nous, il faudrait parer dans un proche avenir.

Sous le bénéfice de ces observations, la Commission a voté à l'unanimité le projet n° 418.

Le Rapporteur,

L. PIERARD.

Le Président,

F. VAN CAUWELAERT.

uitgetrokken voor het Belgian Information Center dat zich thans — op uitstekende wijze overigens — bezig houdt met onze propaganda in de Verenigde Staten; op dit ogenblik richt het er een tentoonstelling in gewijd aan een van onze avant-garde schilders, Constant Permeke.

De afwezigheid van één enige en verantwoordelijke leiding van onze intellectuele en artistieke expansie in de wereld geeft dikwijls aanleiding tot spijtige misverstanden. In 1946, werd te Buenos-Aires en te Montevideo, onder de verantwoordelijkheid van de Belgische, Argentijnse en Uruguaanse regeringen, een officiële tentoonstelling van Belgische kunst, welke een zeer bemoedigend materieel en moreel succes kende, ingericht. Tegelijkertijd werd een andere tentoonstelling van Belgische schilder- en beeldhouwkunst te Rio de Janeiro door particulieren ingericht. Deze hadden de bescherming verkregen van talrijke officiële personaliteiten uit België, waaronder verschillende leden van onze Regering. Hoewel deze laatste de tentoonstelling had afgeraden, meende zij ten slotte niet anders te kunnen doen dan de inrichters geldelijk te steunen.

Welnu, het werd een volledige mislukking. En wat erger is, de niet verkochte werken werden met een aanzienlijke vertraging naar België teruggebracht. Zij bevinden zich sedert talrijke maanden in de opslagplaats van Antwerpen, daar niemand het bedrag van 90.000 frank wil betalen dat verschuldigd blijft voor de vracht en de verzekering. De bank welke dit bedrag voorschoot, wil de werken niet aan de inzenders teruggeven zonder vooraf terugbetaald te zijn. Zij dreigt het pand te gelde te maken.

Dit betreurenswaardig incident is ontegenzegglijk te wijten aan de dubbelzinnigheid waaronder de artistieke en intellectuele manifestaties van België in het buitenland te lijden hebben, wegens een gebrek aan coordinatie dat, naar onze mening, zo spoedig mogelijk dient verholpen.

De Commissie heeft, onder voorbehoud van die opmerkingen, het ontwerp n° 418 eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

L. PIERARD.

De Voorzitter,

F. VAN CAUWELAERT.